

da er det meget naturligt, at der nok kan være grundet Formodning hos os om, at en direkte Redegjørelse fra dette Thing til Thronen kan være til Nytte, og ikke blot den direkte Redegjørelse, men ogsaa den direkte Anledning til at overveie denne Redegjørelse. Adressen er saaledes ikke noget udfordrende Skridt til nogen Side. Det er et loyalt og befindigt Skridt; det er et Tilbud fra Folkethingets Side om Fred og fælles Samvirken, det er et Ønske om Stridens Ophør, for at man kan komme til at arbejde sammen med hinanden paa Grundlovens Grund for at bygge Landet og ikke for at ødelægge det i Strid og Splid. Dette Aar er den lange Tid, hvori den nuværende Regjering har prøvet sine Kræfter mod Folkethinget. Tag blot de to Aar, de to lange Sessjoner, der ere gaaede siden sidste Valg, og hvilken Ødelæggelse af Landets gode Kræfter og af megen Tid har det ærede Ministerium ikke forvoldt i disse to Samlinger? Hvad om nu Betingelserne for Samvirken mellem Lovgivningsmagtens forskjellige Led fandtes, saa at vi istedetfor dette Ministerium havde et Ministerium, der forstod at samarbeide fælles med Rigsdagen og havde Tid til at forberede den næste Sessjions Gjæring, den sidste i Valgperioden. Mon Nogen tvivler om, at Meget af det — jeg skal blot nævne — i de to sidste Sessjoner Forsømte da kunde oprettes i Valgperiodens sidste Samling? Kun de, der ønske Fred, kunne stemme for denne Adresse. Skulde der være Nogen i Rigsdagen, der ønsker en ørkesløs Fortsættelse af Kampen, der ønsker Bevarelsen af en Magt, der med Rette er kaldt magtesløs, der ønsker forgjæves at søge at fremme Særinteressers istedetfor Landets Vel, ja, jeg indrømmer, skulde der være Saadanne, da kunne de ikke stemme for denne Adresse; thi denne Adresse er en Fredens Adresse. Bagved ligger ganske vist dette: Den er et Tilbud om Fred fra Mænd, der — saa antager jeg — ikke vige tilbage for den fortsatte Kamp, hvis man stadig byder os den, i den Forvisning nemlig, at Frihedens Bevarelse heri Landet, Bærnet om Folkets Ret, er Betingelsen for Danmarks Bestaaen og Lykke. Til Tvivlerne, som maatte spørge: Hvad kan det nytte? vil jeg rette et Kontrapørgsmaal: Naar har nogenfinde en Henvendelse fra Folkets Side eller fra Landets lovlige Repræsentation til Kongen været frugtesløs? Jeg spørger: Naar? og navnlig, naar, forsaavidt de, der toge Beslutning om Henvendelsen, vare Mænd, der ogsaa vilde bære Konsekvenserne. Man vil blive os Svaret skyldig. Man kan ikke besvare dette „Naar?“

Jeg skal med disse faa Bemærkninger lægge Dem denne Adresse paa Sinde, idet jeg vil gjentage Adressens Ønske om, at det maa lykkes Hans Majestæt at tilveiebringe Betingelserne for en frugtbar Samvirken mellem Lovgivningsmagtens forskjellige Led. Maatte det blive Ophylbelsen af denne Adresse, da er dette Skridt et af de betydningsfuldste, som Folkethinget i lang Tid har taget.

Minestab: Det er vistnok gaaet Mange, der have faaet dette Aktstykke i Haanden, dette Aktstykke, som saa overraskende, saa pludselig og med en saadan Hastighed er dumpet ned iblandt os, det er vistnok gaaet Mange ligesom mig, at Tanken uvilkaarlig er vendt tilbage til Stillingen for 10 Aar siden, da vi netop paa den samme Tid af Aaret vare beskæftigede med Forhandling om en lignende Adresse, som det samme Flertal, der nu er i denne Sal, foreslog og vedtog at indgive til Hans Majestæt Kongen om Fjernelsen af det daværende Ministerium, hvis officielle Navn jo var Ministeriet Holstein, men som i den Tids Taleprog gik under Navn af det folke- og frihedssjendiske Ministerium. Og naar man sammenligner disse to Adresser, den Adresse, som dengang blev indgivet, og den, hvortil der nu foreligger Udkast, er det ikke uden Interesse at iagttage baade Ligheden og Uligheden mellem disse to Aktstykker. Uligheden viser sig væsentlig deri, at der ikke i denne Adresse, saaledes som i den, der for 10 Aar siden blev indgivet, findes en skarp Accentuering af, at Regjeringen bør være Repræsentant for dette Thing, at der ikke findes en nærmere Pointeren af det, der dengang betegnedes som det Karakteristiske og Væsensmærket for hin Adresse, nemlig en Udtalelse af, at Regjeringen udelukkende bør søges her i Folkethinget. Er en Folkethingsparlamentarisme tilstede i denne Adresse, er det ialtsald tilbagetruffet, dæmpet, paa Hofesoffer, den fremtræder ikke harniskklædt og kampberedt som i hin Adresse. Det er et ikke umærkeligt Resultat af den i de forløbne 10 Aar foregaaede Udvikling; men iøvrigt vil jeg ikke negte, at Ligheden mellem disse to Adresser er aldeles paafaldende og ganske flaaende. Man kunde i Sandhed ligefrem have taget Adressen fra 1873 med Udeladelse af det, jeg nys har berørt, og med Omstrivning af Ministeriet Holstein til Ministeriet Estrup og 3 Aar til 8 Aar og andre saadanne mindre Forandringer og iøvrigt indgive denne Adresse, som den var og lade den gaa paa de nuværende Forhold. Der er i denne Adresse den samme Fremhævelse